На мітингу ультраправих у Польщі натовп кричав «Смерть євреям»

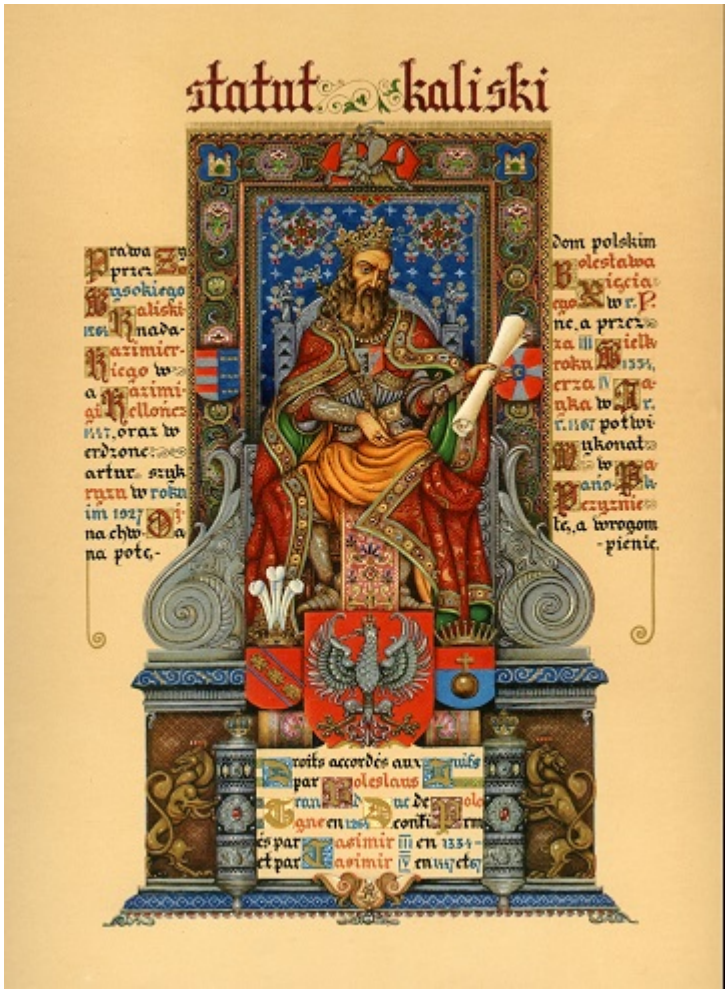

Ринкова площа Каліша

Місто Каліш за 250 кілометрів від Варшави вважається історичною столицею Великої Польщі. Відоме воно і тим, що в 1264 році стало першим польським містом, де євреї отримали документ, що регулював їхній правовий статус у країні. Так званий Калішський статут, виданий князем Болеславом Благочестивим, гарантував євреям особисту свободу та безпеку, свободу віросповідання і торгівлі тощо. Статут став основою для взаємовідносин євреїв з місцевим населенням і був підтверджений Казимиром III Великим у 1334 році та Сигізмундом I Старим у 1539 році.

Про документ згадали у День незалежності Польщі 11 листопада під час мітингу на ринковій площі Каліша. Як відомо з відео, ультраправий активіст Войцех Ольшанський підпалив книгу у червоній обкладинці, яка символізує Statut kaliski. У цей час натовп скандував «Смерть євреям», повідомляє JTA. Деякі демонстранти кричали: «Полін — ні, Польща — так». Слово «Полін» на сучасному івриті означає Польщу, так само називається Музей історії польських євреїв у Варшаві, розташований на території колишнього гетто.

Титульна сторінка Калішського статуту, худ. Артур Шик, 1927

Меморіал загиблим євреям Каліша, Холон, Ізраїль

Щодо Калішу, то з другої половини XIX століття аж до Голокосту євреї складали приблизно третину населення міста. За переписом, проведеним восени 1939-го, тут налічувалося 18 000 євреїв. Наприкінці листопада почалися депортації на схід, а влітку 1942 громада Каліша припинила своє існування. Після війни до міста повернулося приблизно 500 євреїв, до кінця 1940-х їх залишилося близько ста.

Мітинг у Каліші, де проживає сьогодні приблизно 100 000 осіб, справив гнітюче враження як на польське суспільство, так і на міжнародних спостерігачів. «Це страшна подія», — зазначив політолог Рафал Панковський, який очолює моніторинговий центр Never Again. Він порівняв інцидент зі спаленням книг у нацистській Німеччині та наголосив у коментарі для JTA, що за 25 років моніторингу антисемітських проявів не бачив нічого подібного.

«Від цих фотографій мурашки по шкірі», — написала у своєму Twitter координатор ЄС з боротьби з антисемітизмом Катаріна фон Шнурбейн. Президент Польщі Анджей Дуда назвав події у Каліші варварством на межі національної зради, засудивши всі акти антисемітизму.

Борис Вайнер